

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod: velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.

NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —

Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

OBRTNIŠKA KONFERENCA V BRODU

Umetno ustvarjena večina za ločene zbornice — Sklicatelji so ignorirali organizirano slovensko obrtništvo

Brod, 25. jan. Včeraj se je vršila tukaj velika konferenca obrtnikov, ki so se je udeležili delegati vseh obrtniških organizacij iz vse države. Konferenca je bila sklicana na inicijativo Saveza zanatlija i esnafa v Beogradu, ki pa je iz previdnosti povabil predvsem zastopnike onih obrtniških organizacij, ki se zavzemajo za ločene zbornice. Sklicatelji so ignorirali oboje: najmočnejši obrtniški organizaciji v državi, to je Zvezo obrtnih združenj v Ljubljani in Zvezo obrtnih združenj v Mariboru. Pač pa so povabili na konferenco osebo, katere poideine iz dravske banovine, ki so mogli na konferenci nastopiti le v svojem imenu. Konferenci je prisostvovalo okrog 300 delegatov. Ministrstvo trgovine in industrije sta zastopala načelnika dr. Aranicki in dr. Pavletič. Navzoči so bili

tudi zastopniki zbornice za TOI iz Zagreba, Ljubljane, Sarajeva in Osijeka.

Glavna debata se je vršila o novem obrtnem zakonu, predvsem pa o vprašanju skupnih ali ločenih zbornic. Jedro debate je bila borba znanih krogov, ki se zavzemajo za ločene obrtniške zbornice in ki hočejo vsiliti sistem ločenih zbornic tudi tam, kjer jih obrtništvo odločno odklanja. Govorniki iz teh vrst so na vse načine kritizirali delo skupnih zbornic in se zavzemali za organizacijo ločenih obrtniških zbornic, češ, da bi take zbornice najbolje ščitile interese obrtniškega stanu. Na konferenco povabljeni slovenski obrtniki so se izjavili proti ločenim zbornicam in dokazovali, da je tako s finančnega stališča, kakor s stališča gospodarstva sistem skupnih zbornic mnogo bolj priporočljiv.

Vladala je seveda struja, ki se zavzema za ločene zbornice in je bila v tem smislu sprejeta resolucija, ki uvodoma pozdravlja novi obrtni zakon, ki je upošteval želje našega obrtništva. Resolucija zahteva dalje, da se do 1. marca izda uredba o obrtnih zbornicah, da bi mogle 9. marca ko stopi novi zakon v veljavo, začeti s poslovanjem. Resolucija predlaga nadalje, naj se osnujejo posebne obrtne zbornice za vsako banovino, a prvo upravo obrtnih zbornic naj imenuje ministrstvo v sporazumu z obrtniškim organizacijami. Ministrstvo naj tudi čimprej izda statut o organizaciji obrtniških združenj in uredbi o polaganju obrtniških izpitov. Resolucija bo izročena ministrskemu predsedniku ter ministru za trgovino in industrijo.

Razvoj gospodarske krize pri nas

Zanimive ugotovitve OUZD — Krize v bližnji bodočnosti še ne bo konec

Ljubljana, 25. januarja.

Moderne metode proučevanja gospodarskih procesov, zlasti gospodarskih kriz, bazirajo na takozvanih gospodarskih barometrih. To so tekoči statistični podatki o gospodarstvu. Ker Jugoslavija še nima konjunkturnega instituta, ki bi sistematično proučeval razvoj narodnega gospodarstva, skuša OUZD v Ljubljani ta nedostatek nadomestiti z lastno statistiko o številu zavarovanih delavcev in o višini delavskih plač. Urad je sestavil 7 zanimivih statističnih slik, ki nam kažejo razvoj gospodarske krize v naši državi.

Na prvi sliki vidimo število zavarovanih delavcev v posameznih mesecih od leta 1926 do 1931. Začetek krize pade v julij 1930. V avgustu istega leta je padlo število zavarovanih delavcev pod nivo 1929. Prve tri mesece leta 1931 je kriza rapidno napredovala. Naslednja dva meseca, april in maj, se kriza ni postrila, temveč je v gotovem pogledu celo nekoliko popustila. V juniju se je pojavila prva bojazn o likvidnosti denarnih vlog in število zavarovanih delavcev je padlo pod stavek leta 1929. V avgustu 1931 se je začelo pomanjkanje gotovine in od tedaj število zavarovanih delavcev rapidneje pada. V oktobru je padlo število zavarovanih delavcev pod nivo leta 1928, v decembru pa celo pod nivo leta 1927. Gospodarska delavnost je torej nazadovala za več kot 4 leta.

Druga slika nam kaže kretanje celokupne dnevne zavarovane mezd v tisočih dinarjev. Celokupna zavarovana meza je padla lani v decembru daleč pod nivo leta 1928. Zavarovano delavstvo je izgubilo tako radi odpustov iz služb in znižanja plač na prejemkih nad 10 milijonov Din mesečno. Dohodki urada (zavarovalni prispevki) so padli zaradi tega za več kot 500.000 Din mesečno, torej skoraj za 15%.

Tretja slika nam kaže kretanje povprečne dnevne zavarovane mezd, ki odgovarja povprečnemu dnevnemu delavskemu zaslužku. Povprečna dnevna zavarovana meza kaže v glavnem iste faze, kot v prvi in drugi sliki, samo nekoliko manj intenzivno. Lani v decembru je padla da-

leč pod nivo leta 1929. Faktične plače delavstva so pa padle še mnogo bolj, ker urad pazi na to, da delodajalci vedno pravilne prijavljajo delavske zaslužke.

Razvoj krize se vidi mnogo lepše, ako eliminiramo sezonske vplive. To se zgodi lahko med drugim tudi na ta način, da izračunamo letne razlike v posameznih mesecih. Četrta slika, ki jo je sestavil OUZD, nam kaže letne razlike članstva. Napredovanje krize ni homogeno, temveč valovito. Sredi lanskega leta je kriza celo nekoliko popustila, od avgusta 1931 pa rapidno napreduje. Peta slika kaže letne razlike odstotka moških zavarovancev. Med krizo moške delavce relativno mnogo bolj odpuščajo, kakor ženske. Padanje odstotka moških zavarovancev je posebno izrazito ob poostitvi gospodarske krize t. j. od avgusta 1931 dalje. Vzrok bo najbrž ta, da je žensko delo cenejše od moškega.

Šesta slika kaže letne razlike povprečne dnevne zavarovane mezd (povprečne dnevne delavske zaslužke). Delavske plače nazadujejo skoraj klinearno t. j. skoraj enakomerno. Sedma slika nam končno kaže letne razlike celokupne dnevne zavarovane mezd. Hitreje padanje celokupne zavarovane mezd od avgusta 1931 dalje povzroča poostitve krize v socialnem zavarovanju, kar ima za posledico zvišanje prispevnega tarifa in znižanje podpor od decembra 1931 dalje.

Od ostalih zanimivosti gospodarske krize pripominja OUZD samo še, da nazadujejo v prvi vrsti one industrijske panoge, ki proizvajajo eksistenčne dobrine. Industrije, ki proizvajajo kulturne in luksuzne dobrine, ali pa nov kapital, pa med krizo celo napredujejo ali pa vsaj ne nazadujejo v večjem obsegu. Nimamo še nobenih statističnih simptomov za konec krize v bližnji bodočnosti. Vendar pa smemo pričakovati spremembe že koncem l. 1932 ali pa najkasneje začetkom l. 1933, kar pomeni padanje števila zavarovanih delavcev črna tudi svoje meje.

Do istega rezultata pridemo pri proučevanju konjunkturnega valovanja, ki je trajalo pri nas pred vojno in po njej sedem let.

Krvavi nemiri po Italiji

Demonstracije brezposelnih v vseh večjih mestih — Aretacije na debelo

Pariz, 25. jan. Protifašistični list »Italia« poroča, da je prišlo v raznih mestih Italije ponovno do velikih nemirov ter da so bile v zadnjih dneh izvršene množične aretacije. V Bologni so fašisti aretirali na ulici znanega italijanskega kirurga in univerzitetnega profesorja Nigisolia ter ga do krvi pretepeli. Napadli so ga zaradi tega, ker ni hotel priseči fašističnemu režimu, kakor morajo to storiti vsi univerzitetni profesorji. V Cerignoli je prišlo do

demonstracij brezposelnih, ki so napadli občinski urad. Intervenirali so fašistični milicniki in karabinjerji, vendar pa se demonstranti niso dali užugati. Naposled so karabinjerji začeli streljati ter je bilo več mrtvih in mnogo ranjenih. Čez sto demonstrantov je bilo aretiranih. V Firenci so demonstrirale ženske in otroci brezposelnih delavcev, a tudi v Rimu je prišlo do velikih nemirov, ki pa so jih z brutalno silo zadušili.

Nove melodije iz Budimpešte

Miroljuben govor ministrskega predsednika grofa Karolyja — Madžarska želi mir in prijateljstvo

Budimpešta, 25. januarja. AA. Predsednik vlade grof Julij Karolyi je imel včeraj pred svojimi volilci v Sekes-Fehervaru govor, v katerem je dejal, da je vprašanje reparacij vplivalo na svetovno gospodarsko življenje in primoralo madžarsko vlado posvetiti največjo pozornost temu vprašanju, da zaščiti interese Madžarske na najprimernejši način. Negotovitost, je dejal Karolyi, je največja zapreka za zboljšanje gospodarskih razmer. Glavna skrb madžarske vlade gre za to, da zavaruje stabilnost in kupno moč penga. Vsako izoliranje v trgovinskem pogledu pomeni v današnjih prilikah samomor. Madžarska se trudi skleniti trgovske konvencije in napraviti pri inozemskih kapitalistih dobro razpoloženje za ceno resnih žrtv. Upniki s svoje strani priznavajo dobro voljo Madžarske in so pripravljeni k popuščanju. Z njimi se vodijo pogajanja. Svoj govor je Karolyi končal z izjavo, da so vse prijateljske pogodbe, ki jih je sklenila

Madžarska, navdahnjene brez izjeme z željo po miru, kar priznava ves svet in daje Madžarski možnost sklenitve novih pogodb te vrste.

Budimpešta, 25. januarja. M. Bivši predsednik madžarske vlade Stefan Friedrich se je mudil te dni v Pragi v službenih zadevah madžarske vlade. Ob tej priliki je predložil češkoslovaškemu zunanjemu ministru dr. Benešu načrt o sodelovanju srednjeevropskih držav. Po svojem povratku na Madžarsko je Friedrich podal izjavo o svoji misli v Pragi, pri čemer je tudi omenil, da namerava v kratkem posetiti tudi Beograd. V Beogradu bi se sestel z merodajnimi činitelji, ki bi jim prav tako predložil svoj načrt. Bivši predsednik madžarske vlade Friedrich želi, da bi v Beogradu čul na očičelnem mestu, kakšno je jugoslovensko stališče glede na njegov načrt o srednjeevropskem sodelovanju.

30. januarja (drva do 1. februarja) se bo moglo uvoziti še brez posebne dovoljenja. Ta ukrep je pred vsem naperjen proti uvozu iz Avstrije in Češkoslovaške.

Adresa Narodnega predstavništva

Beograd, 25. januarja. AA. Včeraj je bila v ministrski sobi senata seja adresnega odbora. Poročevalec dr. Slavko Sečurov je prečital končno besedilo adresnega načrta, ki je bilo sprejeto. Za poročevalca na plenarni seji sta bila določena dr. Slavko Sečurov in Vlada Miletič. Razprava o načrtu adrese bo na današnji skupni seji senata in skupščine. Seja bo odprta ob 4. uri popoldne.

Zunanji minister v Ženevi

Ženeva, 25. januarja. AA. Zunanji minister dr. Vojta Marinković je prisel v spremitvi svojega osebnega tajnika Pavloviča v Ženevo, da bo sodeloval v Svetu Društva narodov. Zasedanje Sveta DN se prične danes. V Ženevi sta že pomočnik zunanjega ministra Konstantin Fotić in svetnik ministva dr. Perne.

Revolucija v San Salvadorju

Washington, 25. jan. V San Salvadorju je izbruhnila revolucija, ki so jo uprizorili komunisti. Komunisti so zasedli šest mest ter jih izropali. Vladnim četam se je naposled posrečilo, da so jih pregnale. Amerika in Anglija sta odposlali na pomoč vojne ladje. Borba z uporniki je trajala več dni, naposled pa so se umaknili s težkimi izgubami in pobegnili v gorove. Nad vsa država je proglašeno obsedno stanje.

Mednarodni urad za borze

Bruselj, 25. januarja. AA. »Le Soir« poroča, da se bo danes sestala konferenca zastopnikov belgijskih in inozemskih borz. Konferenca je bila sklicana, ker se je finančni položaj izboljšal. Priprave za to konferenco so bile tajne. Prva konferenca je bila 27. julija lanskega leta. Delegati so tedaj sklenili ustanoviti mednarodni urad za borze. Urad naj bi vzdrževal stike med borzami in olajševal izmenjavo mobilarnih vrednot. Iz poročila pripravljalnega odbora izhaja, da bo konferenca skušala pozvati borze, naj ustanove novo kategorijo mednarodnih papirjev iz mobilarnega področja, s katerim bi bilo mogoče prav tako lahko trgovati kakor z drugimi borznimi papirji. S tem naj bi se pospešila izmenjava kapitalov med različnimi kraji in državami po trenutni potrebi.

Ghika o svojem potovanju

Pariz, 25. januarja. AA. Rumunski minister za zunanje zadeve Ghika je dal za list »Liberte« intervju, v katerem pravi, da je pomenilo njegovo potovanje po državah srednje Evrope potrditev starih in solidnih prijateljskih zvez. Naglasil je pomen poljsko-rumunskega sporazuma, ki je osnovan element za ohranitev miru v Evropi.

Sestanek Laval - Macdonald

Pariz, 25. januarja. G. Kakor javljajo jutranji listi, še ni določen termin za sestanek med Macdonaldom in Lavalom. Pogajanja o tem so se včeraj zopet pričela v Parizu. Računa se s tem, da se bo sestanek vršil še ta teden. Kakor poroča »Excelsior« je mogoče, da se bo otvoritev splošne razorožitvene konference odgodila za en ali dva dni, ako se bosta Laval in Macdonald zaradi notranje političnih težkoč sestala šele koncem tedna.

Vulkanski izbruh v Guatemali

New York, 24. januarja. S. Kakor poročajo iz Guatemale, so izbruhli ognjeniki Acatananga, Agua in Fuego, ki so jih spremljali potresni sunki, povzročili tudi v notranjosti dežele velike škode. Vsa kavana letina je uničena.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 25. januarja. Včeraj popoldne se je pri trgovcu Josipu Mikošu, stanujočem v Dalmatinovi ulici št. 13, oglašil mlad eleganten neznanec in dejal služkinji, naj mu izroči ključke trgovskega lokala, češ, da ga pošilja gospodar. Služkinja mu pa ključev ni hotela izročiti, naker je neznanec odšel. Najbrž je hotel trgovino izropati. Za njim poizveduje policija.

Na Stari poti štey. 1 se je na podstrešje hiše splazil te dni neznan tat in odnesel Vladimirju Pavčiču 300 Din vredno žimnico, Anri Jerebovi pa 80 Din vredno pleteno potno košaro. Gosliničar France Rozman je prijavil, da mu je nekdo iz hleva na Sv. Petra cesti odnesel konjsko odejo, vredno 200 Din.

V soboto je policija aretirala brezposelnega kovaškega pomočnika Franca Javorška, rojenega leta 1900 v Verjah, občina Spodnje Koseze pri Kamniku. Fant je namreč 21. t. m. odpeljal Edvardu Strnadu kolo. Javoršek je znan tat in ima stalno opravka z oblastmi. Lani v maju so ga pogojno izpustili iz zaporov v Zenici, kjer je imel presedeti daljšo kazen. Policija domneva, da ima še več tatvin na vesti. Izročili so ga sodišču.

Včeraj in davi je bilo aretiranih 6 oseb in sicer dve ženski zaradi tajne prostitucije, dva razgrajaca, ki sta motila nočni mir in dva druga, ki sta prišla navzkriž s paragrafi zaradi manjših tatvin in goljufij.

Včeraj popoldne se je pripetila manjša nesreča pred glavno pošto. Okrog 13.50 se je pripeljala s tramvajem od glavnega kolodvora zasebnica Jera Primožičeva od Sv. Andraža. Na križišču Aleksandrove in Dunajske ceste je skočila s tramvaja in padla na glavo ter se občutno poškodovala. Mimoidoči so jo pobrali in prenesli v vežo hotela »Slon«, kjer so ji obvezali rano na glavi, nato je pa bila z reševalnim avtom prepeljana v bolnico.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 25. januarja. AA. Vremensko poročilo Direkcije državnih železnic v Ljubljani po stanju ob 8. zjutraj: Bistrica-Bohinjsko jezero —8, megla, snega 18 cm, Brežice —2, megla, Celje —1, oblačno, Dravograd-Meža —9, megla, snega 8 cm, Jesenice —5, jasno, snega 12 cm, Kamnik —1, oblačno, snega ni, Kranjska gora —10, jasno, snega 30 cm, Kočevje —1, oblačno, Kotoriba —2, oblačno, Ljubljana g. k. —1, oblačno, Ljutomer —2, oblačno, Maribor g. k. —5, oblačno, snega 5 cm, Novo mesto —4, oblačno, snega 9 cm, St. Janž na Dolenjskem +1, oblačno, Tržič —4, oblačno, Rakek —3, oblačno.

Članom JAK

Članom Jugoslovanskega akademskega kluba javlja nadzorni odbor ljubljanske sekcije, da se bo danes ob 5. popoldne vršil v dvorani arene Narodnega doma napovedani članski sestanek, ki ga je na predlog nadzornega odbora sklical uprava sekcije. Vest v včerajšnjem in današnjem »Jutru« s podpisom nekega komisarijata, da je današnji sestanek odpovedan, je netočna. Pozivamo vse članke, da se s sestanka gotovo udeležijo, ker je odločilne važnosti za nadaljni razvoj kluba.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA
Devize: Amsterdam 226.44—227.80
Bruselj 783.74—787.68, Curih 1096.15—1101.65, London 192.27—193.87, New York 5595.73—5623.99, Pariz 221.25—222.37, Praga 166.14—167.26, Trst 281.49—283.89.

INOZEMSKA BORZE.

Curih, Beograd 9.07, Pariz 20.18, London 17.60, New York 512.37, Bruselj 71.50, Milan 25.75, Madrid 42.75, Amsterdam 206.40, Berlin 121.10, Sofija 3.71, Praga 15.18, Varšava 57.40, Bukarešta 3.04.

TRADER HORN

Španska revolucionarna stavka propadla

Delavstvo ni sledilo komunističnim parolam — Energični nastop oblasti je akcijo v kali zadušil

Madrid, 25. januarja. g. Revolucionarna stavka, ki bi morala po načrtih sindikalistov, anarhistov in komunistov istočasno izbruhniti po vsej Španiji, se more smatrati zaradi energičnega nastopa oblasti in pasivnega stališča delavcev za izjalovljeno. Prišlo je le do delnih stavk v nekaterih mestih. V glavnih mestih Madridu, Barceloni, Sevilii, Bilbau itd. je policija pravčasno zaprla urade delavskih sindikatov ter je aretirala mnogo voditeljev. Čete so zasedle banke, javna poslopja in ostale strateške točke s strojinami. Razen včerajšnjega spopada v Barceloni, kjer

so bili trije mrtvi in pet ranjenih je včerajšnji dan po vsej Španiji končal brez krvotila.

Madrid, 25. januarja. AA. Iz Barcelone poročajo, da so se pozivu ekstremistov za generalno stavko odzvali samo prometni delavci v mestu in cestni delavci. Vendar mislijo, da bodo stopili v stavko tudi gradbeni delavci. Po mestu hodijo oddelki meščanske garde, ki so izjemoma oboroženi s puškami. Izvršenih je bilo več aretacij. Mislijo, da pokret za stavko ne bo imel uspeha. Stanje v Manresi se je zboljšalo.

Drakonično omejevanje madžarskega uvoza

Vlada je za dolgo vrsto blaga uvedla posebna uvozna dovoljenja, ki so zvezana še z občutno takso

Budimpešta, 24. januarja. d. V madžarski zunanji trgovini bo deloma zopet uveden l. 1925 odpravljeni sistem uvoznih dovoljenj. Vlada se je čutila prisiljena k temu ukrepu, da zagotovi aktivnost bilance madžarske zunanje trgovine, kar ji je bilo izrecno priporočeno od finančnega odbora Društva narodov in pri čemer prihaja v poštev tudi dejstvo, da vedno bolj naraščajo uvozne omejitve skoro v vseh evropskih državah. Na podlagi odloka, ki je bil včeraj

izdan, bo potrebno uvozno dovoljenje trgovinskega ministrstva za naslednje blago: sir, jabolka, rozine, banane, drva, oolie, obdelan in žagan les, kozmetični izdelki, parfumerijsko blago, papir, izvenredni rotacijskega, namizno steklo, svila in polsvila, čevlji radioaparati in kolesa. Za uvozno dovoljenje je treba plačati pol odstotka blagovne vrednosti za namene pomožne akcije. Blago, ki je bilo oddano z današnjim dnem v inozemstvo in ki bo ocarinjeno do

Posojila ljubljanske občine

Iz poročila načelnika finančnega odseka g. Ivana Tavčarja na seji občinske uprave 12. t. m.

V javnosti čujemo večkrat razna poročila in mnenja o občinskih posojilih, tako glede njih uporabe in višine. Prav je, da se enkrat seznanimo tudi s točnimi številkami. Ločiti moramo predvsem dve glavni skupini občinskih posojil: posojila, ki obremenjujejo mestni zaklad in posojila, ki so jih najela mestna podjetja.

Na račun mestnega zaklada je bilo do sedaj najetih za 64.837.529 Din posojil. Ta posojila so se porabila za zgradbo šol, stanovanjskih hiš, za zgradbo cest, kanalov in mostov ter za regulacijo mesta. V smislu sklepov občinskega sveta bo na račun mestnega zaklada najeti v letu 1932 še nova posojila v znesku Din 12.540.063, ki se bodo porabila za regulacijo Ljubljane, za popravilo mestnega magistrata, za mehanizacijo cestne oskrbe, za nakup raznega sveta, za zgradbo nove šole v svetokriškem okraju, za zgradbo obrtno-nadaljevalne šole in za regulacijo mesta. Za nova posojila je po večini mestna občina že prevzela obveznosti in so zato neodložljiva. Dalje obremenjuje dohodke mestnega zaklada 6% obligacijsko posojilo v znesku 33.995.000 Din, ki je bilo porabljeno izključno le za zgradbo stanovanjskih hiš. Končno gre deloma na račun mestnega zaklada anuitetna služba 6% gradbenega in investicijskega posojila, ki je dejansko investicijsko posojilo cestne elektrarne v znesku Din 18.005.000.

Vsa posojila, ki tijejo mestni zaklad znašajo torej 129.427.592 Din, z anuiteto 8.457.355 Din ali 17,75% napram rednemu proračunu. Toliko odstotkov proračuna je torej iz naslova posojil trajno vezana. Obremenitev ni nesorazmerna, če pomislimo, da je mnogo drugih občinskih proračunov večjih obremenjenih z 25-30% rednega prometa.

Slika je še ugodnejša, če upoštevamo, da je v tej vsoti vsebovan on del anuitetne službe, ki zadeva v stanovanjske hiše investirani kapital in ki znaša 62.712.654 Din. Hiše predstavljajo za mestno občino realno vrednost in tudi ni pozabiti, da bo vsa ta ogromna investicija že po večini leta 1943 povrnjena. Dalje je iz posojil, ki obremenjujejo mestni zaklad izvzeti posojila cestne elektrarne, ki so tudi že leta 1943 poravnana. Ako vse to upoštevamo, pridemo do zaključka, da je mestni zaklad obremenjen s takozvanimi neproduktivnimi posojili le z zneskom 48.709.938 Din in anuiteto 3.911.086 Din, ali 8,30% rednega proračuna, kar znaša 812 Din ljubljanskega prebivalca, z 65 Din letne anuitete, ki se mora prvenstveno kriti iz mestnih davščin.

V drugo skupino občinskih posojil spadajo posojila mestnih podjetij, ki niso v zvezi z rednim proračunom in se obrestujejo ter amortizirajo iz dohodkov podjetij samih.

Sedanje stanje teh posojil je to-le: Po prebrani zbirki 3.147.863 Din, elektrarna 16.228.475 Din, plinarica 1.878.888 Din, zastavljavnica 1.754.530 Din, klavnica 19.000.000 Din, vodovod 1.500.000 Din in pripraga 250.000 Din. Skupaj je stanje posojil mestnih podjetij Din 48.748.257 s letno anuiteto službo Din 3.865.360.

Res je, da je mestna občina zadnja štiri leta zelo veliko investirala, vendar pa se mora poudariti, da je predvarno in gospodarsko investirala. Saj se večina investicij krije sama po sebi in množi mestni občini njeno premoženje. Poleg tega dvigajo investicije splošen napredek mesta, ki je viden že danes na vsak korak.

Večina mestnih posojil je najela mestna občina po izredni ugodni obrestni meri 7%, kar je zasluga cvetoče Mestne hranilnice.

Mestna občina pa ni investirala samo v svoje breme. S složnim in intenzivnim delom se je mestni občini posrečilo, zagotoviti si kalderminski fond v znesku 25.000.000 Din, iz katerega se je za občino bremenilo preprosto zgradila za prosep trgovine veta važna carinarica in se bodo tlakovale vse važnejše mestne prometne ceste. Nadalje je občina doslej dobila od države 3 milijone dinarjev za regulacijo Ljubljane in so ji nadaljni državni prispevki tudi za bodoče zagotovljeni. Omeniti je končno še brezobrestno posojilo 4 milijonov dinarjev za zgradbo delavskega azila.

Vse to izven občinskih sredstev pridobljene investicije skupno z lastnimi posojili pridobljeni kapitali so omogočili, da se je v Ljubljani tudi v letih gospodarske krize delalo, služilo in gradilo. V zadnjih štirih letih je bilo s sodelovanjem občinske uprave gotovo 160 milijonov dinarjev, ali letno 40 milijonov dinarjev investiranih. Vsakdo si lahko izračuna, kaj to pomeni za gospodarstvo in socialno življenje naših občanov in kako silnejši bi se bil učinek gospodarske krize, ako bi se te velike investicije ne bi zgodile.

Izjemno gospodarski položaj nam ukaže, da bomo v tekočem letu primorani opustiti posebne investicije. Neradi bomo to storili, ker smo mnenja, da so posebno v časih, ko privatna inicijativa ni zmogla investicij, poklicane javne uprave, kot je občina, banovina in država, investirati, da poživijo gospodarsko življenje. Princip štednje je v času gospodarskih kriz čednostna zadeva, vendar pa ne sme pomeniti štednja držanja križem rok, ko se množi armada brezposelnih, ko pada kupna moč konsumentov in ko vegetira trgovina, obrt in industrija. Dela zaslužek in kruh moramo najti in dati. In kdo je v to bolj poklican, kot javne institucije.

Besedo imajo naši čitatelji

Vogal, ki ovira promet

Kakor smo že večkrat čitali v naših časopisih, se naše mesto zelo modernizira in opešava. Zidajo se lepe stanovanjske hiše, napravljajo se novi mostovi, predelavajo se različne ulice in ceste, ter odpirajo tudi nove.

Pri vsem tem je pa tudi zelo nujno potrebno, da se že enkrat odstrani vogal hiše g. Rozmana (gostilna »Pri Jernejcu«). Sv. Petra cesta št. 85, ki tako nepotrebno ovira ves cestni promet, posebno pa še direktni prehod na hodniku za pešce. Da je ta vogal za pešce nevaren, je razvidno že iz tega, da mora pešec, hoče ali noče, ravno tam stopiti s hodnika na cesto, ker pa nima razgleda s hodnika na cesto, predi vsakemu nevarnost, da ga pri prestopu podere voz, avtomobil ali pa kolesar, kar se je že tudi zgodilo. Že z vozom in konjem je bil karambol s avtom neizogiben (dokaz pričje). Da se pa vse to v bodoče prepreči, naj mestna občina to zadevo uredi, za kar ji bodo pešci zelo hvaležni in tudi ulica dobi drugo keč, ker bo hodnik do šentpeterske cerkve viden. Kakor hitro se bo ta vogal hiše odstranil, ne bo pretila pešcem nobena nevarnost več. Da je to res, naj se komisija sama prepriča. Pešci.

Halo, Radio - Ljubljana!

Kar počenja včasih ta naša oddajna postaja, presega že vse meje. Navadno oddaja ob petkih opoldne bolj glasbo z gramofonskih plošč. Če kaj vemo, je na ploščah zaznamovano, na kateri strani je prvi del in na kateri drugi. Ako je dotični glasbeni komad reproduciran na več ploščah, je na vsaki zapisano, ali je prva, druga itd. Tega pa menda ne ve gospod, ki pri Radio Ljubljani plošče preklada. Nekti Mendelssohn, ki je zdavnaj mrtev in ga baje štejejo med klasične nemške in svetovne glasbene literature, je zložil svetovnoznano predigro oz. uverturo k Shakespearijevi pravljici igrati »Sen kresne noči«. Radio Ljubljana jo je nameraval oddajati pretekli petek 22. t. m. opoldne. Napovedovalec jo je napovedal, torej poslušajmo! In glej! Točno si slišal najprej drugi del oz. drugo polovico, potem šele prvo, tako da je uvertura nehala rekel bi sredi takta. Mislim, da se bo firma Banja! lepo zahvalila za tako reklamo njenih gramofonskih plošč! — In to se sedaj ni zgodilo prvokrat, saj se še spominjamo, da nam je naš Radio Ljubljana serviral ne-

kega petka uverturo k Tannhäuserju brez zadnjega dela, ker je prekladač plošč pozabil, da druga stran gramofonske plošče še ni bila igrana.

Torej gospodje v studio oddajne postaje! Ako smo mi radioljubi, ki točno plačujemo svoj mesečni obolus po 25 Din in imamo še skrbni in stroške za svoje dražje ali cenejše aparate, že obsojeni, da moramo ob brezbriznosti domače radiopostaje poslušati še itak ne bogve kaj vredni muzikalni program, neznosno tramvajške in druge z malimi stroški odpravljive motnje — dajte nam vsaj to, kar oddajate mehnično s plošč, tako, da se nam ne bodo po vsem svetu smejali. G. napovedovalec naj se nikar tako strašno ne dolgočas in naj skrbni, da si sam ali kdor obratuje pri gramofonu, plošče prej dobro ogleda. Pozdravljeni! Radioljub.

Preoblečena Carmen in - mi

Čudni ljudje smo. Za vse svete se križamo radi — »Viktorije«. Takoj po novem letu se krohotamo — Carmen. Ker ni takšna, kakor bi morala biti! Ker nam pač ne ugaja!

Vsake oči imajo menda tudi svojega — režiserja, — zato bi prav za prav ne bila smela pribiti koj spočetka, da smo čudni ljudje, ampak spodobil bi se tak-le začetek:

Bogu bodi potoženo: V dobi gospodarske krize živimo. Vsi vemo, kaj to pomeni. Zaslužka ni, denarja ni — in še marsičesa ni. Stediti je pač treba. Na vseh koncih in krajih. Ja! Posebno pri oblekah. Ja! Čemu so dandanes na svetu krojači in šivilje? Morda samo zato, da vrezujejo in šivajo nove obleke? Ne! Ampak krojači in šivilje so dandanes tudi za to na svetu, da delajo iz starih oblek — nove. Ste slišali? Nikar si ne mislite, da je to kar tako. Iz starih oblek nove! Treba je glavice in možgan v njej, ostrih oči in rok, rok, takih, ki niso nerodne. Z eno, veliko, lepo, božansko besedo povedano: umetnosti je treba, če hoče kak krojač ali šivilja »ustvariti« iz stare nove obleke.

Iz stare obleke — novo, hm! Kaj, vi sploh ne verjamete, da bi bilo kaj takega mogoče! Ste pač Tomaž in na šivanko se ne razumete. — Oprostite, razgovorjamo se raje o čem drugem. N. pr. o Carmen. Meni Carmen ugaja, kar pa seveda ni merodajno. Če ima takšno frizuro ali pa takšno, če ima rdeč ali pa zelen glavniček v lasih, Carmen ostane Carmen. Ne? Mislim namreč dušo gospodične Carmen. Ta se ne da modernizirati. Ne da se in se

ne da. Prastara je. To čutimo mi mali vsakdanji ljudje, mi, ki se vobče bolj slabo spoznamo na gledališče, kakor tudi na režijo. To pač čutimo tudi mi Kar se pa španski rešilni voz. Zalibog tudi rešilnega je želje in zahteve. Spoštovana režija na v tem pogledu ni povsem zadovoljila. To je treba posebej poudariti. Nismo videli niti enega motornega kolesa, kaj se le avtomobila. Kako bi nas podžgal kakšen karambolček, tedaj bi lahko videli tudi še kak španski rešilni voz. Zalibog tudi rešilnega voza ni bilo videti. Vprašamo, kje so bili tisti ulični elementi, ki bi morali vpiti gor in dol, živela, republika in kralj in bog in narod? Kje so bili? In le-aki, ki bi se bili morali vsuti iz eroplana na ulice? Ni jih bilo. Pa narodne noše španske, zaslužne žene in matere, življali in modri družinski očetje, španska pomlad ženskega in moškega spola — naše oči so videle vse premo lo dike španskega naroda. Pa bikoborba! Seve to smo si lahko samo mislili. Klavner Escamilo, kaj nisi mogel pripeljati na oder svojega bika, potem bi ti ne bili mogli očitati, da si jo primahal — že več iz katere kleti!

Madame Kritika je bila torej razočarana. Zaropotala je. Recimo malo nerodno. Gospod režiser se je hotel nasmešiti. Pa si mi. Po mojem bi bil moral vljudno in prijazno povedati gospej Kritiki, da — obžaluje. Prihodnjič, da bo bolje, res. Mladi smo še pač. Sicer pa verno, kar vemo, — ampak s časom bomo vedeli še več — ej dum! Pa bi postalo gospej Kritiki ena proti sto nerodno. Kar k vratom bi jo zaneslo. Nemara bi zamrmrala nekaj o oproščanju, nič se ne ve. Gospod režiser bi se poklonil kakor se spodobi in r-ta bi odprl. Na svidenje in zbogom in da ga je veselilo. Ima rad stike z ljudstvom, ja. O, jej, kaj ne! Ko bi se vrata za gospej Kritiko iz predmestja zaprla, bi se gospod režiser lahko postavil a la Mussolini. Lahko bi se. Tudi s kazalcem bi se lahko potkal na čelo. Nič bi ga ne videl. Njemu bi se pa le dobro zdelo. Stavim, da bi si še kako zažvrgolel n. pr. La, la, tralala, la, la. »Ajaj!

Pa je storil gospod režiser nekaj drugega. Švejska je posudil midami! Tudi lepo! Kar se mene tiče, visoko spoštujem in cenim tudi gospoda Švejska — tudi on ima dušo in tudi njegova duša se ne da modernizirati tako pač, kakor se da modernizirati dušica gospodične Carmen. To je namreč hotel povedati gospod režiser gospej Kritiki. Ne? Seveda je tako. Švejska lahko vtknemo v kranjsko narodno nošo ali pa v »oberštajrsko« kakor se nam zdi in Carmen magari v dečko, le da s tem nismo napravili kdove kaj. Nismo ustvarili nove Carmen in ne novega Švejska — z drugo obleko. Tako se meni zdi, s čemur pa ni rečeno, da nimamo ljudje, ki smo v slabšem kulturnem položaju kakor gospod režiser, potrebnega respektja za one, ki znajo preoblačiti Carmen ali Švejska ali kogaršibodi. Gospod režiser nam ne bo zameril — prepameten je, — če mu namignemo, da zasluži tudi gospej Kritika s balkona ali galerije malo respektja. Njej je treba vse lepo razložiti, nikakor pa ne gre, da bi jo gospodje režiserji gledali od zgoraj nazdol. To ne gre. Mi smo namreč tudi mi — ej, dum!

Strnadova.

Zadeva Kaiser

Veseloigra je na šentjakobskem odru doživela že nekaj repriz, ne gre pa za penzioniranega Viljama II., temveč za Jurja Kaiserja, v živ paragraf vtelečenega starega solitatorja, ki denar gotovo bolj rabi kakor božanski cesar v Doornu. Zadeva je torej bogata dedščina, ki naj bi jo po zagrebškem korarju dobila lahka umetnica iz varieteja, če se poroči s svojim »korepetitorjem«, pesnikom in komponistom Jurjem Kaiserjem. Ta domišljava opica ima pa že ženo, po paragrafi katoliške cerkve z njim zvezano ženo in poroka vedno suhega umetniškega parčka je nemogoča, za to pa bogastvo je plava po vodi v nenasično žrelo fiskusa. Zadevo ima v rokah pošten advokat dr. Wender, a njegovemu koncipijentu dr. Springerju, ki mu je le za denar, se posveti, da bi dedinji našli drugega Jurja Kaiserja za moža. Ta je pa onemogel, grdi in izsušeni solitator Kaiser, ki mu je vseh denar, a staremu norcu diši tudi lepa artistka. Umetnica krena se res poroči z njim, a na svatbeno popotovanje pa gre s svojim pesnikom, pa tudi pozneje stanuje z njim, da njen pravi zakonski mož solitator le od daleč hrepeni po čarih svoje oboževane ženske. Tako se zadeva v vedno bolj komičnih prizorih zapleta in razpleta, dokler solitator ne dobi odpravne, dedinja pa svobode in svojega korepetitorja, največ imajo pa od zamotane zadeve gledalci, ki se vsa tri dejanja morajo zvijati od smeha.

Za smeh skrbe pravzaprav vse osebe, predvsem pa vedno potegnjeni solitator Kaiser, ki ga igra g. Lavr, tako, kakor ga pri najboljšem razpoloženju more igrati le naš najboljši komik, kar ta s humorjem tako prebogato obdarovan igralec gotovo tudi je. In g. Lavrič vendar ni nikdar pretiran ali celo banalen. Tudi opicasta gledalina Kaiserja je g. Petrovič napravil tako prfumirano blaziranega, da je prekosil samega sebe. No, in gđ. Baranova je bila tako srčkana mušica in tako sladka tičica, da bi se v njo moral zatelebiti stari papirnat solitator tudi, če bi sedel na majavih stolih avditorja. Dr. Wender g. Kunc in dr. Springer g. Škerlja sta bila sijajno podana kontrastna tipa, kakoršna sta hotela pokazati avtorja veseloigre, ga Bučarjeva je z lahkoto ustvarila možakarsko za konje vneto Brandhuberco, g. Koman je bil dostojanstven birokratski stroj, ki sta ga podpirala g. Moser kot sodni sluga in g. Zalaznik kot zapisnikar prav verno pri delitvi pravice z gulizajem in dostojanstvom a tudi gđici Puschnerjeva in Grumova ter g. Juvan so storili vse, kar so jim nudili njih male vlovice, da je igra dosegla tako

izvrsten uspeh, kar res zasluži, da bi se večkrat napolnila dvorana. »Igra na gradu«, »Svetnik«, zlasti pa »Zadeva Kaiser« so kakor nalašč za predpust, šentjakobski gledališki oder je pa postal naš pravi »Lustspielreiter«, ki smo na njega upravičeno ponosni.

Prijava ustanov

Kraljevska banska uprava dravske banovine je na osnovi § 27 zak. o ustanovah (zadružbinah) pozvala z okrožnico z dne 14. XI. 1930 št. 20466 vse ustanovne uprave svojega področja, da v določenem roku predložijo prijave o ustanovah, ki jih upravljajo s taksativno zahtevanimi podatki.

Ker se mnogo ljubljanskih ustanovnih uprav temu pozivu še doslej ni odzvalo, se ponovno pozivljajo, da se v teku 10 dni po temu pozivu zglaste v mestnem socialno političnem uradu, kjer dobijo potrebna pooblastila in prijave pole.

Zlasti se opozarjajo na ta naslov vsi: župni uradi, ravnanstva raznih »srednjih šol« (gimnazij, realk, trgov. šol, tehn. šol itd.), upraviteljstva osnovnih šol, samostanov, bolnic in raznih stanovskih korporacij in združenj.

Opozorja se, da se po § 1 citiranega zakona ustanova sklad, fond, zavod imenuje sklad, ki je določen za kakšen trajen namen.

Strogo nabožnih ustanov ni treba prijavljati.

Za nabožne (isto cerkvene) ustanove, katerih namen obstoji v službi božji in sploh v verskem udejstevovanju v ožjem pomenu besede, prijava drugih cerkvenih ustanov pa je obvezna.

Ustanovnim upravam, ki so svoje prijave že na prvi poziv predložile, ni potrebno ponovno predlaganje.

Zoper odgovorne činitelje ustanovnih uprav, ki tudi sedaj ne predložijo zahtevane prijave, bo kraljevska banska uprava uvedla kazensko postopanje po določilih citiranega zakona.

Danes ob 4., in 1/2 10. zvečer

Sijajna saloigra

Pisarniški harmonikarji

PO ZNANI VESELOIGRI

Konto X

FELIX BRESSART

HERMANN THIMIC

Bomba smeha, v kateri dominira sijajni komik in humorist, znan iz opere »Gospodična tajnica« in iz saloigre »Deviški Jakob«.

Dve uri smeha!

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. ure!

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Živalica

Iz življenja divjega kunca. Naš domači kunec poteka nedvomno od divjega kunca, ki živi v južni in zapadni Evropi. Divji kunec biva najrajši po gozdovih in v velikih množicah. Včasih šteje ena sama družina nad tisoče repov. Kakor lisica si izkoplje divji kunec rov v zemljo, kjer si uredi prebivališče. Glavna hrana kunca v poletnem času je sočno zelenje. Po zimi se zadovolji s suhim listjem in z drevesnim lubjem. Sluh ima jako razvit, čeprav ima uhlja nekoliko krajša od domačega kunca. Tudi glava je bolj okrogla.

Kožuh divjega kunca je v poletnem času rdečkasto sive, v zimskem pa svetlosive barve. Ker živi najrajši v velikih družbah, napravijo te v dotičnem kraju mnogo škode. Zato ga je začel človek preganjati. Posrečilo se mu je tudi, da je nekaj živali ujel in zaprl v kletko. Na ta način je človek polagoma ukrotil naravo divjega kunca ter pod vplivom okolice in podnebja dobil od ukročenega divjega kunca sčasoma razne vrste pasem domačega kunca.

En tako živi v naših hlevih in kletkah brezskrbno življenje domači kunec, nič ne ve o gozdih in grmovju, tudi ne pozna strahu pred lovcom. Človek mu je prijatelj in skrbnik ki mu daje vse, kar potrebuje za življenje.

Navodila o umni reji kunca kakor tudi ostalih malih živali daje novoustanovljeno društvo »Živalica« v Ljubljani. Sv. Petra cesta 60. ki vabi tem potom vse reice malih živali, da vstopijo kot člani ter se ob enem tudi vabljani, da prijavijo svoje živali, ki so narodni Društvo ima polno naročil ter radevolje posreduje za svoje člane.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 25. januarja katoličani: Spreobrnjenje Pavla, Kosava, pravoslavni 12. januarja.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica. Pisarniški ravnatelj. Kino dvor: Vlom v ekspresni vlak. Kino Ideal: Seviljski pevec. ZKD: »On in njegova sestra« v kinu Matici ob 14.15.

Javna produkcija gojencev konservatorija ob 20. v Filharmonični dvorani.

Muzejsko društvo za Slovenijo, izredni občni zbor ob 17. v predavalnici Narodnega muzeja.

Obrinško društvo v Ljubljani: predavanje o določilih novega obrtnega reda ob 20. v vrtni dvorani restavracije »Zvezda«.

Oblastna strelska družina: streljanje z nagradami ob 20. pri Levu.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Leustek. Resljeva cesta 1, Bohinjec. Rimska cesta 25, dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41.

Narodno gledališče

OPERA

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 25.: Dve nevesti. Red E.

Torek, 26.: Zaprt.

Sreda, 27.: Cvrtček za peščo. Red D.

Abonente reda E opozarjamo, da imajo drevo ob 20. uri dramsko predstavo. Vprizori se Golarjeva vaška igra »Dve nevesti« v režiji g. Lipaha in oblačilni zasledbi. Ker je skoro gotovo drevo poslednja večerna vprizoritev tega dela v letošnji sezoni, se prav posebno opozarjamo vse prijatelje naše izvršne drame na nocojšnjo predstavo.

»Cvrtček za peščo«, izredno fina in čustvena božična drama se ponovi v sredo 27. t. m. za red D.

OPERA

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 25.: Zaprt.

Torek, 26.: Luiza. Red C.

Sreda, 27.: Zaprt (generalna).

Četrtek, 28.: Trile mušketerir, premijera, opereta. Izven.

Basist Josip Krizaj nastopi v torek, dne 26. t. m. na našem odru v vlogi očeta v operi »Luiza«. Gospod Krizaj pristoja v vlogi med svoje najboljšje kreacije in izredno interesantno bo slišati našega odličnega pevca tudi v tej vlogi, ki zahteva mnogo čustvenosti in miline. Ostala zasedba oblačna z go. Gjungjenac-Gavella v naslovni vlogi. Muzikalno vodstvo ima ravnatelj Polič. »Luiza« je bila že večkrat na našem repertoarju ter se je valed svojih lepih, sladkih melodij in prekraspevajoče instrumentacije zelo priljubila. Predstava se vrši za red C. Obisk naštopleje priporočamo.

»Trile mušketerir«. Kakor pred tolikimi leti znan Dumasov roman, tako se je tudi opereta, ki se igra pod tem naslovom, namah osvojila publiko po celi Evropi. Vsa velika gledališča imajo to opereto stalno na repertoarju in povsod je dosegla izredne uspehe. V naši kraljevini jo igrajo že celo letošnjo sezono v Zagrebu. Naša premijera bo v četrtek 28. t. m. Dele samo, dalje izvršna zasedba, sodobna moderna režija in skrbna priprava v vsakem pogledu, obetata delu tudi na našem odru velik uspeh. Premijera je izven abonmaja po običajnih opernih cenah.

Samo še danes

Film ljubavnega čara, globokega ganotja in krasnega petja

Ramon Novarro

poje kot še nikoli doslej kot

Seviljski pevec

Danes zadnjikrat ob 4., 1/2 8. in 1/2 10.

Zvočni kino Ideal

Sport

— Prvenstvo Ljubljanskega zimsko sportnega podsaveza LZSP razpisuje svoje prvenstvo v kombiniranem tekmovalstvu in sicer v dnevih 31. januarja in 2. februarja t. l. v Mojstrani ali Kranjski gori. Prvenstvo podsaveza se vrši v kombiniranem tekmovalstvu in preimejo prvo trije plasirani častna darila. Tek na daljavo se bo vršil 31. januarja in skoki 2. februarja in nato se razglašajo rezultati kombiniranega tekmovalstva ter razdelje darila. Lahko pa se tekmuje tudi v vsaki disciplini posebej ter prejme prvo plasirani v teku in prvoplasirani v skokih, ki ne bi bil nagrajen v kombiniranem tekmovalstvu, praktična darila. Zatorej se tekmovalca lahko udeležijo vsak, ker le dana možnost, da tekmuje v obeh panogah, ali samo v teku ali pa samo v skokih. Tekmujevalci lahko vsi pri LZSS verificirani tekmovalci. Prijavina za tekmovalca znaša Din 5.—. Prijava le poslata do 29. t. m. na naslov: Kunstelj Tone, Ljubljana, Masarčkova 14/II levo. Naknadne prijave so mogoče proti dvojni prijavni do začetka zvečanja. Vsi podsavezni klubi se pozivajo, da se tekmovalca udeležijo vsaj s tremi tekmovalci, brezpozno da morajo vsi poslata vsaj klubskega prvaka. Nadaljni podatki in sporočila še sledijo. — Tajnik I.

Albert Sorel:

Čudodelni zdravnik

Roman

— Maurice! — je vzkliknila Genovefa.

— Razumem, — je dejal Maurice, — in stori ti hočem svojo dolžnost. Stori to tebi na ljubo, naj me stane kar koli. Odidem.

— Imenitno, — je dejal Fontemors. — Nisem vaš sovražnik, kakor mislite. Pripravil sem vse za vaš odhod. Imate dovolj denarja?

— Ne.

— Saj lahko vzame moje dijamante, — se je oglasila Genovefa. — Prinesla sem jih.

— Ah, — je vzkliknil Fontemors in se ozrl na šatuljo; za hip se je zamislil, potem je pa dejal:

— To bi ne bilo praktično. Imam boljši predlog. Danes sem dobil denar v Yvetotu. Evo ga, dva tisoč frankov v zlatu. Vzemite jih, saj mi jih boste lahko sčasoma vrnili. Zdaj se pa morate preobleči, sicer bi vas v uniformi spoznali. Prinesel sem vam civilno obleko. Tudi potni list sem vam preskrbel. Pot vam pokažem. Tam doli najdete grajski čoln, na ovinku reke ga pustite. Tam najamete kočijo do Rouena in v Parizu boste prej, predno vas orožniki izsledijo.

— Genovefa, zdaj naju pa pusti sama; saj vidiš, da sem vse preskrbel in da se name lahko zaneses.

Ubogala ga je; njene oči so se srečale z Mauricevimi; hotel je skočiti k nji; pa se je obrnila in odšla.

Fontemors je zaklenil za sestro vrata in dal Mauriceu dovolj časa za razmišljanje.

— Vašo uniformo povežemo v culico, — je dejal, ko se je Maurice preoblekel. — Če bi jo našli tu, bi takoj vedeli, da ste se preoblekli, in hoteli bi dognati, kakšno obleko ste oblekli, a to bi nama škodovalo.

Dočim je Maurice pospravljal svoje stvari, je vzel Fontemors rjuhe s postelje in jih zvezal skupaj.

— Pomagajte mi, potem pa zlezete skozi okno, — je dejal, — in se spustite na dvorišče med stolpom in obrambnim zidom. Mislim, bode, da ste preplezali zid in pobegnili skozi luknjo v ograji. Vi pa skočite na dvorišče, kjer se snideva. Ali se boste mogli spustiti po rjuhah?

Maurice je bil krepak. Prikimal je. Fontemors je nadaljeval:

— Za to culico bom že poskrbel. In še nekaj: Boste videli, da nisem vaš sovražnik. Dokažem vam. Ali mi lahko poveste, kam bi vam mogel pisati?

— Imam dobrega prijatelja.

— Kje pa stanuje?

Pomolil je Maurice košček papirja in svinčnik. Maurice je napisal:

»W. M. Chebsky, študent medicine, ulica des Joses-Saint Victor 27«

— Zdaj pa na pot! — mu je prigovarjal Fontemors.

Maurice je zlezal skozi okno in kmalu je bil na zidu. Spodaj je bilo trioglato dvorišče, sredi njega pa vodnjak. Na desni strani je bil grad, na levi pa stolp. Maurice ni dolgo čakal Fontemorsa.

— Vi ste pa res junak, — je dejal Fontemors, ko je prišel za njim. — Pozabili ste sabljo in revolver. Oboje sem

pravil v culo, ki jo skrijeva tu.

Privzdignil je pokrov vodnjaka in vrgel vanj culo.

— Zdaj pa pojdite. Vodnjak je že več let zapuščen, niti vrvi nima; nihče se ne bo spomnil pogledati vanj. Stopnice vodijo od stolpa k vratcem, skritim v goščavi; od tam se pride na breg. Vrata so zapahnjena in sam jih za vami zaprem; nikomur ne pride na misel, da ste si izbrali to pot.

Potegnili je iz žepa svetilko in zlezla sta v stolp. Če bi se bila obrnila, bi bila zagledala na grajskem pragu vso preplazeno Genovefo, ki je opazovala od daleč vsak bratov korak.

Spustiti se ni bilo tako lahko; stopnice so bile spolzke, stopati je bilo treba počasi in previdno. Slednjič sta prišla do vrat, ki so bila k sreči odprta. Maurice je začutil, kako je zapihljal hladne vetrič.

— Po tej poti krenite; storil sem vse, kar sem mogel.

Oprostite, da sem imel napačno mnenje o vas.

— Ne zahvaljujte se mi. Storil sem to enako za vas, kakor zase, za svojo sestro, za vso rodino.

Vrata so se zaprla. Maurice je slihal škripanje zapah. Krenil je kar na slepo srečo skozi goščo v svitu zahajajoče lune.

Kmalu je prispel na breg. Fontemors mu je bil povedal, kje je privezan čoln. Zlezal je v čoln in čakal dobro uro, da je luna zašla.

Potem se je pa odpeljal na reko. Čarolik je kričal nanj, toda Maurice ni odgovarjal. Bilo je ob dveh zjutraj. Morje je začelo naraščati; tok je odnašal čoln. V jutranji zarji je zapustil čoln in krenil na polje. Ob sedmih je odhajala pošta, ki ga je pripeljala zvečer v Rouen.

V.

Napol mrtev je obstal pri vratih stanovanja, ki je v njem stanoval s Chebsky. Vso pot ni skoraj nič mislil, tako se je bal misli, tako ga je bilo strah pogledati resnici v obraz.

Pripovedoval si je vso zadevo, kakor jo je hotel povedati prijatelju. Zdaj se je spominjal vseh podrobnosti. Ko je končal, je začel znova. Na drugega ni mogel misliti in zanašal se je na Chebskega, da bo že on odločil, kaj storiti.

In ko je tako utrujen razmišljal o razburljivih dogodkih, se mu je zdelo pod vplivom utrujenosti, da se je vse to pripetilo nekomu drugemu.

Chebsky se ni niti čudil, niti jezil. Edini dojem se je kazal v nasmehu, poglavljem in škodoželjnem, ki mu je zdaj pa zdaj zaigral na ustih.

— Treba je izginiti in sicer takoj; izdali ste najino stanovanje, zdaj naju lahko vsak hip zalote. Ponoči uideva policiji in jutri bova že na meji.

— Vi imate dva tisoč frankov, kakor ste pravili, in dijamant...

— Dijamant bi rad shranil... — je dejal Maurice.

— To je gotovo spomin in zato je vam toliko lažje na njem, — se je smejal Chebsky.

— Ne smejte se. Ta uboga žena je preveč trpela.

— In niti nič hudi na njo?

— Na njo? Niti najmanj.

— Ste ji odpustili?

— Seveda.

— No, mudi se vam pa res. Pokažite mi prstan.

Maurice ga je privlekel izza nedrja, kjer je imel spravljenega, da bi ga nihče ne videl.

Briandov naslednik na Quai d'Orsay

Kako stanuje novi zunanji minister Laval s svojo soprogo in hčerko

Ministrski predsednik Pierre Laval je zapustil s svojo v javnosti malo znano soprogo in s svojo hčerko Josetto razmeroma skromno palačo notranjega ministrstva in se naselil kot novopečeni zunanji minister v razkošni palači na Quai d'Orsay, kjer ne stanujejo samo francoski zunanji ministri, temveč tudi poglavarji tujih držav, kadar pridejo v Pariz. V vsej Franciji ni človeka, ki bi si lahko dovolil tako razkošje, kakor ga



Laval in njegova hči Josetta

vidimo v tej palači. Ministrski predsednik Laval, sin mesarskega mojstra iz Auvergne, gotovo ni nikoli mislil, da bo stanoval v tako krasni in bogato opremljeni palači. Bogate državne zbirke starinskega pohištva, ki izvirajo večinoma iz palač Bourbonov in Napoleonov, so morale dati nakrdocenejši komade, da je bila z njimi opremljena palača zunanjega ministrstva.

Lavalova rodina se je naselila v sobanah, kjer je zadnjih 6 let stanoval Aristide Briand. S selitvijo si Lavalova rodina ni belila glave, kajti republika preskrbi svojemu zunanjemu ministru ne samo dostojno opremljeno stanovanje, temveč mu nudi od pohištva do perila in posode vse, kar spada k udobnemu in razkošnemu domačemu ognjišču. Tudi slovite vinske kleti na Quai d'Orsay so založene z najfinjšimi vini bolje, nego najbogatejše knjižnice sveta z dragocenimi rokopisi. Privatne sobane zunanjega ministra zavzemajo vse drugo nadstropje in obe stranski krili l. 1853. zgrajene palače. Quai d'Orsay je znan po svojih ogromnih dvoranah, visokih strelah in monumentalnih čimnikih. Posebno tipična je znana urna dvorana, ki je bil v nji podpisan Kellogg-Briandov pakt in v kateri se je razpravljalo o grško-bolgarskih obmejnih sporih ter o japonsko-kitajskem konfliktu v Mandžuriji.

Na Quai d'Orsay je sedem jedilnih dvoran. V eni je udobnih sedežev za 100 gostov. Tako zvane knežje sobane, ki jih je dolga vrsta, se stalno zračijo v pričakovanju bodočih državnih posetov. Kljub mnogim reprezentančnim sobanam se pa ministrski predsednik in zunanji minister pač ne more pritoževati, da ima v palači premalo prostora. Njegova hčerka Josetta ima v palači tri velike sobe, na dvorišču pa garažo za avtomobil, ki ga ji je kupil oče. Njena toaletna miza z rezbarijami iz citrónovega lesa je mojstrovina rezbarske umetnosti, dragocene svilene tapete in številni gobelini iz bivših kraljevskih tovarn pa dopolnjujejo razkošje Josettinega stanovanja, ki je tako pravljico lepo, da je takih malo na svetu. Lavalova rodina je pa obdržala še svoje privatno stanovanje in sicer v pariškem predmestju, kjer ima Laval vilo Said, ki je v nji stanoval do svoje smrti Anatol France.

Druga petletka

Politična pisarna centralnega odbora ruske komunistične stranke je odobrila smernice za drugo petletko. Za najvažnejšo posledico prve petletke smatra komunistična stranka končno podkopanje korenin kapitalizma na kmetih, kar bo omogočilo uničiti razrede. Druga petletka naj bi povečala blagostanje delavcev in kmetov. Glavna gospodarska naloga druge petletke bo dovesti preureditev vsega narodnega gospodarstva in ustvariti moderno tehnično bazo za vse gospodarske panoge, zlasti za strojno in električno industrijo. Zboljšanje železniškega prometa mora pospešiti razvoj narodnega gospodarstva v vseh sovjetskih republikah. V živilski industriji mora druga petletka tako razširiti proizvodnjo, da bodo dobivali ljudje trikrat toliko živil, kakor sedaj. V poljedelstvu bo treba v prvi vrsti skrbeti za razmnoževanje živine. Proizvodnja bombaža in lanu se bo podvojila, pridobivanje sladkorne repe pa potrojilo. Za popolno tehnično preureditev narodnega gospodarstva so pa potrebni novi veliki kadri tehnične inteligence iz delavskih in kmečkih slojev, kulturni nivo vsega delovnega ljudstva se bo po moral ponovno dvigniti. Politična komunistična stranke in interesi delavskega razreda pod nobenim pogojem niso združljivi z meščansko-trgovskimi skominami. Ruska komunistična stranka izjavlja, da bo stopila Rusija po drugi petletki v tehničnem pogledu na prvo mesto Evrope.

Po končani prvi petletki naj bi proizvodnja električne energije, ki znaša sedaj 17 milijonov kwh, narasla na 100 milijonov. Premoga hočejo boljševiki pridobivati l. 1937 250 milijonov ton, železa izdelati vsaj 22 milijonov ton, proizvodnja petroleja naj bi se pa potrojila. Če se druga petletka posreči, bo imela Rusija l. 1937 sama dovolj medij, kemikalij in drugih potrebščin. Največjo pozornost hočejo boljševiki posvetiti zboljšanju prometa. Zgraditi hočejo 30.000 km novih železnic, znat

no povečati cestno omrežje in pospešiti avtomobilizacijo prometa na kmetih. Proizvodnja žita se mora dvigniti vsaj na 30 milijonov ton.

Jezušček v fraku

Jezuščkov prihod o božiču nima vedno razveseljivih posledic. V Parizu je prinesel neki rodbini na sveti večer ločitev zakona. Žena nekega premožnega trgovca je morala praznovati s svojo hčerko sveti večer sama, ker je bil mož odpotoval po opravkih in se je vrnil šele po praznikih. Hčerka ga je navdušeno sprejela in mu razkazovala darila, ki jih je bila dobila od razdarnega Jezuščka. Saj pa tudi ni čudno, da je pravila vsa srečna očetu, da sem dobila toliko lepih daril. Tako lep Jezušček, kakor je bil pri nas letos, mora prinesiti tudi lepa darila.

Očeta je zanimalo, kakšen je bil Jezušček, ki mu je hčerka o njem tako navdušeno pravila. In dekletce je zblebetalo, kako na sveti večer od razburjenja in radosti ni mogla zaspati, ker ji je mamica pravila, da pride Jezušček z darili. Naenkrat je pozvonilo, je pravila hčerka očetu. Skočila sem k vratom in pogledala skozi luknjico v ključavnici, kdo zvoni. V predsobi je stal lep gospod v fraku, v rokah je pa držal vse polno daril. In mamica ga je odvedla v salon. Tako je oče zvedel za Jezuščka v fraku in zahteva zdaj ločitev.

Junaštvo mladega zdravnika

V Bostonu je umrl komaj promovirani zdravnik Alfred Reinard, star šele 24 let. Reinard je že od rane mladosti vedel, da bo moral mlad umreti. Ta neznan junak je sklenil žrtvovati ves svoj počelo odmerjeni čas sistematičnemu preučevanju svoje bolezni, revmatizmu srčnih mišic. Ubogi mladenič je skrbno beležil vse znake in podrobnosti svoje bolezni in tako je zbral mnogo gradiva, ki ga bodo zdravniki s pridom porabili.

Ko se mu je vnela notranja srčna mrena, je Reinard kot medicinec spoznal, da se mu bliža zadnja ura. Obupal pa ni, temveč nasprotno, še z večjo vneto je študiral in opazoval svojo bolezen. Nekaj mesecev pred smrtjo je pa dobil v koži rdeče lise, kar je pričalo, da ne bo več dolgo živel. Tedaj je odšel na kliniko, da bi mogel njegovo bolezen točno opazovati. Odklonil je vsa zdravila, ki bi mu bila mogla olajšati trpljenje, ker je bil prepričan, da bo s tem koristil človeštvu. V bostonski bolnici so mu dali posebno sobo, kjer je umrl. Do zadnjega trenutka je diktil stenografu opazovanja svoje bolezni, ki jih je obdelal in objavil prof. Weiss.

NOGAVICE z ŽIGOM



Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakov ne odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

STANOVANJE
treh sob, kopalnice in pritlikin
išče obitelj dveh oseb. Ponudbe
na upravo »Slov. Narod« pod
»Ljubljana 651«.

LOKAL ZA MALO OBET
ali pisarno v sredini mesta
ugodno oddam. — Naslov v
upravi »Slov. Narod« 652

Telefon 2059
Premog
suha drva
Pogacnik, Bobocičeva 5

VEZILJO
za strojno vezenje in krojenje
rabil. Javiti se je z dokazili v
četrtak, kavarna »Slon«, med
2. in 3. uro popoldne. Vprašati
plačilnega. 671

POSESTVO
s stanovanjsko hišo in novim
gospodarskim poslopjem, 1/2 ha
njlve, 1/2 ha travnikov in 2 ha
gozda, 1/4 ure od škočje Lake
bo ugodno prodano najboljšemu
kupecu v soboto dne 30. ja
nuarja ob 2. uri popoldne. Na
tančna pojasnila daje Franc Si
frer, trgovec z usnjem v škočji
Loki, Novo predmestje 11. Kup
ci se vabijo, ker bo cena nizka.
673

KLAVIRJI!
Zaloga in izposojevalnica prvo
vrstnih klavirjev. Strokovnja
ško popravilo in čisto uglešva
nje. Warbinek, Ljubljana, Gre
goričeva 5. 672

HIŠO V ZAGREBU
tik drž. kolodvora, z zemljiščem
100 kvadr. sežnje, pripravno
za prodajo drv prodam. Gostil
na v hiši. Cena 200.000 Din.
Pojasnila daje Mirko Pek, Be
njanska 9, Zagreb. 674

HLADILNO NAPRAVO
kompletno, 2500 kalorij, popol
noma nerabljeno, najugodnej
proda Josip Kogovšek, Bohinj
ska Bistrica. 675

KLAVIRJI
Zaloga in izposojevalnica prvo
vrstnih klavirjev. Strokovnja
ško popravilo in čisto uglešva
vanje. 612

WARBINEK, LJUBLJANA,
Gregoričeva ulica 5. 612

MODROČE
afrik, vsakovrstne žimnate,
otomane, najnovejše couch zo
fe po ugodnih cenah kupite pri
tapetniku RUDOLF SEVER,
LJUBLJANA, Marijin trg 2.
Vsakovrstno žimo prodajam po
tovarniških cenah. - Tel. 2622.
14/T

Poslužujte se malih oglasov v »Slov. Narodu«!

Vsi oglasi

vsaka beseda 50 par
brez kake pristojbine. Deželani lahko
plačajo v znakah.

Prepričajte se, da bo uspeh siguran!

NAZNANILO.

Cenj. občinstvu vjudno naznanjam, da sem preselil
svoj krojaški atelje iz Lepodvorske ulice v Wolfovo 10
ter bom nadalje po znanih cenah izdeloval najmoder
nejše fazone od 250—300 Din.
Točna in solidna izdelava.

Se priporoča

LUDVIK LOGAR, modno krojaštvo
Wolfova št. 10.

Izdelujejo se naj
novejši modeli o
troških vozčkov,
razna najnovejša
ivokolesa, šivalni
stroji in motorji.
Velika izbira. Naj
nižje cene. Cenik
franko.

»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozč
kov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Najcenejše vezenje perila, zaves, mono
gramov pri

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana
(POLEG HOTELA ŠTRUKELJ)

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje. — Na izbiro krasno
predtiskane nrtiči po izredno nizkih cenah.

Pristonajte k »Vodnikovim družbi«

NAROČAJTE
SLOVENSKI NAROD
Mesečna
NAROČNINA
DIN 12.-

KLIŠARNA

Telef. 2495



Izvršuje enobarvne in večbarvne črt
ne klišaje, enobarvne in večbarvne
autotipije, kombinirane klišaje za
navaden in finejši papir, klišaje po
perorisih, slikah in risbah, rokopiših
in fotografijah za razglednice, re
klamne slike, vinjete

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 23.